

GLOBALIS NEVELÉS

ENERGIA

ENERGIAHATÉKONYSÁG

Az energiahatékonyság azt jelenti, hogy az energiatermelés hatásfokát növeljük, a fogyasztást pedig csökkentjük.

Energiahatékonyság lehet pl.: a házak hőszigetelése, hisz így kevesebb hő szökik el, ezáltal csökken a fűtési igény.

Célja: a gazdasági növekedés ütemének megtartása mellett az energia felhasználás csökkentése.

Tágabb értelemben az is energiahatékonyság, ha a megtermelt energiát a lehető legkevesebbet kell szállítani, ezáltal csökken a szállításkor keletkező veszteség, és a szállításra felhasznált energia is megmarad.

Energia		Légkondicionáló
Gyártó		
Kültéri egység		
Beltéri egység		
Hatékonyabb		
A		
B		
C		
D		
E		
F		
G		
Kevesebb hatékony		
Éves energiafogyasztás		
Hűtési üzemmódban, kWh		
<small>IA közbülső energiateljesítmény a berendezés felhasználási módjától és az időjárástól függ.</small>		
Hűtőteljesítmény	kW	
Energiahatékonysági tényező		
<small>Teljes terhelés mellett (minél magasabb, annál jobb)</small>		
Típus	Csak hűtés	—
	Hűtés / Fűtés	—
	Légűtés	—
	Vízűtés	—
Fűtőteljesítmény	kW	
Fűtőteljesítmény osztály	A, hatékonyabb	G, kevésbé hatékony
Zajszint		
<small>(dB(A) re 1 pW)</small>		

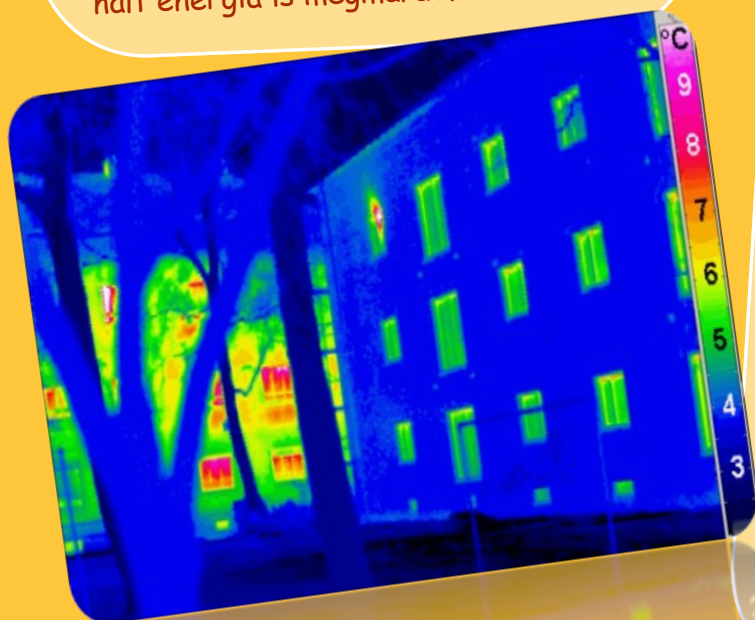
Globálisan akkor beszélhetünk energiahatékonyságról, ha a lokális energiatakarékoság útján megtakarított energiát nem kell másképpen, máshol befektetni; azaz, ha nem szükséges a takarékosághoz katalizátorenergia használata.

Az energiahatékonyság központjában a hatásfok kérdése áll. Hatásfok: a kinyerhető és az összes befektetett energia hányadosa.

Értelmezhető globálisan, regionálisan, országosan, városi szinten, de iparági és vállalalkozási léptékben is.

Az energiahatékonyság kérdésének előtérbe helyeződésének oka alapvetően az 1973-as olaj krízis, napjainkban pedig az ökológiai átalakulás és az üvegházhatás szindróma.

Az energiahatékonyságot már jelölik elektronikai berendezéseken, épületeken is.

Kérdések:

Mi az energiahatékonyság célja?

Mit gondolsz, mit tehetünk mi a hatékony energiafelhasználás érdekében?

Mi a különbség az energiahatékonyság és az energiatakarékoság között?

FENNTARTHATÓ VÁSÁRLÁS - ÉS FOGYASZTÁS

„POLC - TRÜKKÖK”

A „polc-trükk” kifejezés magába foglalja azokat a reklámfogásokat és praktikákat, melyekkel a bevásárlóközpontokban felesleges fogyasztásra ösztönöznek bennünket.

A pékségek és gyorséttermek illatát kivezetik az utcára, hogy megkívánjuk a termékeket.

A boltokban a húst rózsaszín lámpával világítják meg, hogy gusztusosabb legyen.

A boltokban a polcok elrendezése sem véletlen, a kenyér megvásárlásához végig kell néznünk a többi terméket is.

A hőmérséklet és a zene úgy van beállítva, hogy a vásárló szívesen időzzön az üzletben: ha nem sietünk, több terméket tudunk végignézni, megvásárolni.

Akciós, vagy kedvező, -99Ft-ra végződő áron kínált termékek vesznek körül bennünket.

Az **ÚJ!** és **AKCIÓS!** feliratok pedig felkeltik a figyelmünket.

A **gyerekeket** is megcélozzák a szakemberek, az alsó polcokon, ahol a felnőttek amúgy is ritkán nézelődnek, játékokat találhatnak az unatkozó csemeték.

A **kasszánál**, ahol hosszan várakozunk, édességek, hűtött üdítők várnak bennünket, hogy a vásárlás utolsó percei is költekezéssel teljenek.

Ha tudatos vásárlók vagyunk, **készítsünk listát**, **ne éhesen menjünk bevásárolni**, és ne feledjük el, hogy milyen eszközökkel akarnak vásárlásra ösztönözni bennünket.

Kérdések:

Mit nevezünk „polc-trükk”-nek?

Milyen reklámfogásokkal találkozhatunk a bevásárlóközpontokban?

Hogyan tudunk védekezni ezek ellen?

KÖRNYEZET - ÉS TERMÉSZETVÉDELEM

I. VILÁGÖRÖKSÉGI TERÜLETEK

Téma: A természeti és a kulturális világörökségi területek.

Cél: A diákok megismerhetik az egyes világörökségi területek történetét és érdekességeit.

Idő: kb. 45 perc

Korosztály: 10-18 évesek

Eszközök: A témához kapcsolódó applikációs kártyák, papír, toll. Az alábbi jellemzések fénymásolt változata.

Játékleírás:

- Fontos, hogy a játék elején összefoglaljuk az alapvető információkat az UNESCO Világörökség Egyezményével kapcsolatban. Milyen információkkal rendelkeznek a diákok a világörökségi területekről? Milyen szempontok alapján lehet megszerezni a címet? Magyarországon milyen világörökségi területek találhatóak?
- Minden diák kap egy papírt, melyen az egyes világörökségi területek jellemzésének egy-egy sora szerepel. A diákoknak meg kell fejteniük, hogy az ő soruk melyik világörökségi terület jellemzéséből származik. Ezután meg kell keresniük azokat a tanulókat, akikkel azonos világörökségi területet kaptak. Például, körbejárnak a teremben, és a barkohbához hasonlóan, kérdéseket tesznek fel egymásnak (pl.: „A te területed Magyarországon található?”).
- Miután a diákok megtalálják azokat a társaikat, akik ugyanazt a világörökségi területet kapták, kialakulnak a csoportok. A csoportoknak az a feladata, hogy összefoglalják azokat az adatokat, amelyeket megtudtak, és megosszák azt a többi csapattal is.

Helyszín jellemzések:

I. Tádzs Mahal

Az indiai Agrában található mauzóleum az indiai muszlim építészet egyik gyöngyszeme.

1632 és 1654 között építtette Dzsahán sah, felesége Mumtaz Mahal emlékére, aki a 14. gyermekük világrahozatalakor halt meg.

Az uralkodó azt ígérte a feleségének, hogy halála után pompás síremléket építtet számára, mely örökre őrizni fogja a nevét.

A szájhagyomány szerint az épület tervezője Ustad Ahmad Lahori volt, akit a sah megvakíttatott, hogy többet ne tervezhessen hasonlóan pompás építményt.

A mauzóleum fehér márványból épült, a díszítéséhez drága- és féldrága köveket (zafír, jaspis, hegyi kristály, türkiz, jade) használtak.

Az építmény látványa pirkadatkor és alkonyatkor a legcsodásabb, amikor a Jamuna folyó felől szemlélve úgy tűnik, mintha lebegne.

